

#משואה50X50

בספטמבר 2022 ימלאו 50 שנה למכון משואה.

לקראת שנת היובל נחשוף מידי שבוע, במשך 50 שבועות, פריט נבחר מתוך אוספי ארכיון משואה.

פריט מספר 41 – האקציה הגדולה בגיטו ורשה

היום לפני שמונים שנה, ב-21 ביולי 1942, ערב תשעה באב, הגיעו אנשי אס אס לבניין היודנראט בגיטו ורשה ועצרו 11 מחברי ההנהלה. למחרת, יום תשעה באב, הקיפו כוחות צבא רבים את הגיטו והחל הפינוי הגדול (האקציה הגדולה) של הגיטו. האקציה נמשכה 58 ימים וגורשו בה כ-300,000 גברים, נשים וטף להשמדה במחנה טרבלינקה.

ב-25 לאוגוסט 1942 פשטו אנשי האס אס על בית החרושת לדבש ברחוב זמנהוף 19 וכל העובדים בו הועברו לכיכר השילוח (אומשלאגפלאץ), שם הועלו לרכבות לשילוח למחנה טרבלינקה. בין המגורשים היה יעקב (אברהם) קשפיצקי, יליד 1915, חבר תנועת "הנוער הציוני" בעיר.

בספטמבר 1942 הצליח קשפיצקי לברוח מטרבלינקה ולשוב לגיטו ורשה, שם נתן עדות מפורטת (המופקדת בארכיון משואה) בפני רחל אאורבך, על זוועות הדרך ברכבות ומחזות האימים של מפעל המוות במחנה להם היה עד. עדותו של קשפיצקי שהייתה הראשונה והמפורטת על מחנה טרבלינקה וגרמה לזעזוע עמוק בגיטו.

עם חזרתו לוורשה הפך קשפיצקי למעוררי המרד, הוא תבע בקול להתכונן לקראת מרד מזוין. קשפיצקי לקח חלק פעיל בקרבות בינואר 1943 ברחוב מילא שאורגנו על ידי קבוצה משותפת של "הנוער הציוני" ו"גורדוניה". בפעולה זו נהרגו שלושה אנשי אס אס ואחדים מהם נפצעו.

באפריל 1943, במרד הגיטו, היה קשפיצקי חבר בפלוגת הלוחמים של "הנוער הציוני" בפיקודו של יעקב פראשקר. הוא נפצע קשה בקרבות והורד לבונקר ברחוב ואלובה 6, שם מצא את מותו.

יהי זכרו ברוך

פריט מספר 51517 – יעקב קשפיצקי (1915 – 1943), חבר תנועת "הנוער הציוני", ורשה, פולין

